

244 Egy budapesti házban

HARMADIK KERÜLET, Timár-utca tizenhét. Külvárosi lakóház. Háromemeletes, öregeske óbudai épület, egykét szobás lakásokkal. Az a bizonyos ház, amelyből éppen tizenkettő tesz ki egy tucatot, s amilyen tíz- és tízezerrel sorakozik a főváros utcáinak két oldalán. Téblábolok az udvarán, s azon tűnődöm: melyik lakásba is kopogtassak be legelőbb, hogy lakóival elbeszélgessek arról: hogy s mint élnek azokkal a művelődési lehetőségekkel, amelyek napjainkban rendelkezésükre állnak.

Cseppben a tenger... Hányszor használjuk ezt a hasonlatot, szinte már frázissá csépeztük. Hiába, nekem most mégis éppen ez a gondolat dobogtatja szaporábban szívemet — hiszen mindaz, amit e ház lakóitól most a beszélgetések során megtudok, nyilván nem egyedül a Timár-utca 17. számú ház egyszerű, dolgozó embereinek kultúréletére jellemző, hanem — igen, mint cseppben a tenger! — bizonyos mértékig tükrözi majd egész fővárosunk közművelődésének jelen állapotát.

KOVÁCS GIZELLA dohánygyári nyugdíjashoz kopogtatok be először. Szívesen fogad, s noha szemlátomást készül valahová, mégis helyet kínál. Moziba indulna, mint rövidesen megtudom. Elégedetten bólintok: jó jel; ez a riport igazán jól kezdődik...

— A Twist Olivért készülök megnézni — mondja.

— Gyakran jár moziba?

Felragyog a tekintete.

— Bizony, hetenként kétszer-háromszor. Három mozi is van a környéken, egyikük bemutató filmszínház, így hát igazán nem panaszkodhatunk.

— Melyik filmek tetszettek különösképpen azok közül, amiket az utóbbi időben látott?

— A Királylány a feleségem, a Táncmester és a Twist Olivér; ezt ma nézem meg másodszor.

— Színházba is jár?

Rázza a fejét. — Messze esik innét... Amíg Óbudának is volt színháza, a Kisfaludy színház, oda is gyakran eljártam. Néha érdemes is volt: olykor Beregi Oszkár, Honthy Hanna is eljöttek vendégszereplésre. De amióta ez a színház a háború alatt tönkrement, bizony nem láttam színielőadást. A második ötéves terv, úgy hírlik, a harmadik kerületnek is szán színházat. No, akkor majd újra színházlátogatóvá leszek én is...

— Hogy könyveket olvasok-e? Nagyon is sokat. — A pohárszékre mutat; három könyv hever ott. — Éppen tegnap hoztam ezeket a könyvtárból. A Fővárosi Könyvtár főtéri fiókjának vagyok ol-

vasója, onnét kölcsönzöm a könyveket.

— Mit olvasott az utóbbi időben?

— Regényeket.

— A címük?

Tanácstalan pillantást vet rám.

— Nem igen jegyzem meg a könyvek címét...

— S az írójukat?

Megint egy bocsánatkérő kézmozdulat, s egy zavart mosoly:

— Azokat sem... — Felcillan a szeme. — De nagyon szépek voltak!

FLEISCHHACKER GYÖRGY, a második szomszéd, az óbudai kalapgyárban dolgozik, s már első kérdéseimre üzeme kultúréletére fordítja a szót. Meglehető alaposan ismeri a kalapgyár kulturális tömegmozgalmi munkáját — de aztán kiderül, hogy nem véletlenül. Valaképpen ő a gazdája ennek a munkának, mivel a gyár üzemi bizottságának elnöke. No, ettől kezdve gördülékenyebben folyik a beszélgetésünk, hiszen egy kicsit »szakmabeli«-vel van dolgom. Megtudom, hogy a kalapgyárban kitűnő színjátszócsoporthoz működik — Ráthonyi Róbert színművész patronálta esztendő-kön keresztül — de emellett is igen fejlett a kultúrélet. Szép könyvtára is van az üzemenek; a dolgozók negyven százaléka beiratkozott olvasója.

Elégedetten bólogatva jegyezgetek; aztán az üzemi bizottsági elnök után Fleischhacker Györgyöt, a magánembert igyekszem szólásra bírni: hogyan szórakozik, művelődik szabadidejében.

— Az üzemi közönségszervezés útján gyakran járunk feleségemmel színházba, moziba. Az üzemi gárda műsorait is mindig megnézzük — elmosolyodik — természetesen... Szeretjük a vígoperákat, operettet, s persze a komoly színműveket is szívesen megnézzük.

— A rádiót hallgatják-e?

— Nincs rádió — rázza fejét sajnálkozóan a fiatal háziasszony. — S egyelőre nincs is reményünk rá, sok mindent kell még előtte szereznünk.

Visszakanyarodom az üzemhez.

— Fleischhacker elvtárs említette, hogy szép üzemi könyvtárunk van. Vajjon az ÜB-elnök olvasója-e ennek a könyvtárnak?

A házigazda rámnéz.

— Mikor, elvtárs?! Mikor olvassak?

— Zsebébe nyúl, cédulák garmadáját húzza elő onnét. — Tessék: a meghívóim. Ma itt értekezlet, holnap ott, holnapután amott... Néha kettő is, három is egy napon. — Csóválja a fejét, aztán még a karját is széttárja: — Hát mikor, mondja meg, elvtárs!

VAGYOCZKY LAJOS a Ganz Vagongyárban dolgozik, géplakatos. Csepp kisleánya és ősz édesanyja között ül, éppen vacsorázik; most érkezett a munkából.

— Tán esztendeje is, hogy utoljára voltam színházban — kezdi, s ő is panaszolja, hogy messzi esnek innét a pesti színházak. Mire az ember onnét hazaér, lefekszik, közel már az éjfél — másnap meg őt előtt kell kelnie; hát bizony bajos dolog így a színházba-járás. Moziba? Oda már annál inkább. Az ember csak lesétál ide a szomszédba — s már pereg is előtte a film. Kényelmes, gyors, olcsó.

— De a mozinál is jobban szeretem a rádiót — mondja aztán. — Szinte egész nap nyitva van; ha mi nem vagyunk is itthon, édesanyámat, meg a kisleányomat szórakoztatja.

— Melyik műsorát szereti legjobban?

— Mindeniket, azt mondhatom, mindeniket. Az Egy falu — egy nótát, a Kincses kalendáriumot, a »Szív küldi szívnek...« címűt. Egyáltalában, a zenét nagyon szeretem.

— Az operákat is hallgatja?

— Azok egyelőre kissé nehezek; anynyira zeneértő még nem vagyok. De a színdarabokat annál szívesebben hall-

gatom: nagyon tetszett például az Álami Áruház rádióközvetítése.

— Szóval: elégedett a rádióval?

— Azt azért nem mondom — mosolyodik el Vagyoczky Lajos. — A Kosuth-adó több tánczenét adhatna az esti órákban, mert a Petőfi-rádió adásait ilyenkor már nem veszi tisztán a néprádió. Munka után arra vágyik az ember, hogy felüdüljön, elszórakozzék — de a jó könnyű zenét, sajnos, ilyenkor a Petőfi-rádió sugározza... Aztán az is jó volna, ha a reggeli zene a munkába induló dolgozóknak nem kezdődne már négy óra negyven perckor, hanem valamivel később, s főképp: tovább tartana, nem csupán öt óráig. Az ember úgy tovább alhatnék egy kicsivel, s nem a Falurádió öblös hangjaira indulna munkába, hanem valóban valami szívderítő muzsika jókedvű emlékével. Irja meg ezt, elvtárs!

MÜLLER LAJOSNÉ, a ház békebizottságának elnöke a következő, akit felkeresek. Háziasszony, férje géphurkoló, s két nagy gyermekük van. A nagyobbik, a fiú, az Árpád-gimnázium negyedikes tanulója, a kisleánya a nyolcadik általánost végzi. Amint a háziasszonnyal beszélgetek, kisleánya is közbe-